Timişoara, 1895. Anul II. Nr. 215. Joi în 28 Septembre (10 Octombre.)

DREPTATEA

Apare în fie-care di de lucru la amiadi.

Preţul 10 fl. pe an (pentru străinătate 37 frci.) — Numeri singuratici 5 cr. — Tacsa de inserţiuni: 1 cm.□ 1 cr., plus 30 cr. timbru. Toate abonamentele şi tacsele se plătesc în Timişoara.

Redactor responsabil: Adrian P. Deseanu.

Redacţiunea şi Administraţiunea: Timişoara, cetate trada Zápolya (Temesvár, Festung, Zápolyagasse,) Nr. 4 Telefon (linia de stat Viena, Budapesta, Arad) Nr. 4.

Budgetul instrucţiunii.

Timişoara, 10 Octobre n.

Acum când vedem, că de la o preparandie românească o duzină de elevi desertează la cea de stat, cum se întâmplase şi în primăvară la o altă preparandie, când vedem, că un gimnasiu istoric, cum e cel din Blaşiu, n'a putut sĕ colecteze de la întreg neamul românesc nici cât o foaie maghiară a colectat pentru monumentul lui Kossuth de la cetitorii sĕi, când la tot pasul ce-l întreprindem în cestiuni culturale ne lovim de lipsa banilor — nu va fí fără interes a aruncá o privire în esposeul ministrului de finanţe, ca sĕ vedem ce face *statul* pentru causa instrucţiunei.

Dintrĕ toate ministeriile nici unul nu a progresat, relativ mai bine, de cât cel al instrucţiunei publice. Preliminariul acestui ministeriu a stors aprobarea chiar şi a oposiţiei. O foaie oposiţională ocupându-se de acest budget începe cu următoarea frasă lirică, care numai îndestulirea o poate dictá:

> Acela, a cărui inimă bate cu căldură pentru causa culturei *naţionale*, acela cu greu îşi poate dá seamă despre sentimentul ce'l cuprinde cetind budgetul ministeriului de instrucţiune.

E adevĕrat, că în raport cu alte state, şi în raport cu celelalte ministerii din ţeară, cel al cultelor şi instrucţiunei publice e maşter tractat; nu ajunge nici la 11 milioane; dar' în raport cu budgetul anului curent, cel preliminat pe anul venitoriu (1896) se presentă cu un plus de erogaţiuni de 1 milion 289 mii.

Când *statul* jertfeşte astfeliu pentru cultură, *cetăţenii* trebue sĕ se bucure, căci nu sunt bani folosiţi mai bine de cât cei daţi pentru instrucţiunea poporului. Ar trebuí deci sĕ ne bucurăm şi noi, căci şi noi suntem cetăţenii acestei patrie; şi din avutul nostru au incurs sume enorme în reservoriul acela comun, din care statul varsă acum aproape 11 millioane la an pe câmpul instrucţiunei publice. Aşa ar trebuí sĕ fie, şi aşa ar şi fí, dacă *statul* ar fi *drept* şi *într' o formă de părinţesc* faţă de toţi cetăţenii fără deosebire de limbă sau confesiune.

Dar nu este aşa; e chiar contrariul. Şi de aceea, când noi privim posiţiunile budgetului instrucţunii, ne cuprinde şi pe noi un deosebit sentiment, de care noi ne dăm bine seamă, un sentiment al indignării, sentimentul acela natural, ce se deşteaptă când vedi că ţi-se face nedreptate, când vedi că cu mijloacele oferite de tine însuţi ţi-se pregăteşte pe încetul perirea sub numele frumos de — cultură, şi încă »naţională«.

Eată specificarea acestui budget: La universitatea din Budapesta plus de erogaţiuni de 34.356 fl. O posiţie de tot nouă pentru colegiul candidaţilor de profesori deschis în ăst-an sub numele baronului »Eötvös József« 20.000 fl La gimnasiile de stat se prevede un plus de erogaţiuni de 92.652 fl., la şcoalele reale 21.997 fl.

Pentru ajutorarea şcoalelor cari nu-s de stat se preliminează cu 100.600 fl. mai mult de cât în ăst-an. »Magyarország« aprobă cu insufleţire această posiţie, ca pe una care ocupă terenul pe seama statului şi pregăteşte calea către sfîrşitul ideal: statificarea întregei instrucţiuni publice (a középoktatás általános államositása).

La posiţia şcoalelor poporale e un plus de 376.966 fl. În aceasta se cuprinde şí suma de 145,000 pentru ridicarea alor 400 şcoale millenare; la a preparandíilor e un plus de 71.658 fl. Budgetul asilelor de copíi e de 54.700 fl., cu 4700 mai mult, de cât în anul curent.

Ajutoriul bisericilor, sub titlul de îmbunătăţirea stării clerului, creşte cu 50.000 şi întreg face cam $^1/_2$ milion.

Din plusul acesta se poate vedè cum sunt tractate bisericile, când pentru opera şi teatrul naţional din Pesta se prevede un plus de 174.159 fl., ear' pentru poliţia de stat din Pesta un plus de 159.517 fl.

Teatrul şi poliţia e mai mult înaintea statului de cât biserica. Asta-i signatura sistemului.

Austro-Ungaria.

Sinodul archieresc sêrbesc s'a încheiat pe neaşteptate în Sâmbăta trecută, de şí organul metropolitan „Srbschi Sion“ din Sâmbăta trecută deduse vestea, că sinodul va lucrá încă pănă Mercuri, adecă pănă eri. Amărită de această suprindĕtoare sistare a lucrărilor sale, „Zastava“ e supĕrată foc mai ales pentru că publicul nu ştie nimic positiv despre cele petrecute în sinod. Se aude, că alegerea episcopului de Buda a rĕmas neefectuită, şi că sinodul ar fi luat conclus sĕ ceară la locurile mai înalte permisiunea de a se convocá şi întruní congresul, în care apoi sĕ se esopereze reducerea diecesei din St. Andreiu (Buda) şi crearea unei noue dieceze în Zagrabia (Agram.)

Se scrie din Carloviţ, că sinodul a decis sĕ se denumiască pe lângă bolnavul episcop sêrbesc din Timişoara Nicanor *Popovici*, un coadjutor. Se crede, că acest oficiu va fí concredut protosincelului din Carloviţ, lui Lucian Bogdanovici.

Convocarea Reichsrathului. Foaia oficială „*Wiener Zeitung*“ publică preaînaltul autograf, prin care dieta imperială este convocată pe diua de 22 Octobre.

Foişoara „Dreptăţii“

O asemănare

de

Paul Bourget.

(Continuare.)

În acelaşi timp pe când am vĕdut micul meu act pus în scenă la Theatre Francais, reuşind cu aclamaţiuni, — am întâlnit şí o iubită unică, singură, care mi-a lăsat la inimă ceva neţĕrmurit de dulce. Nu-i pot pronunţá nici chiar numele, vedi, mi-s'ar umplè ochii de lacrĕmi, aşa prosteşte .... Erá o femeie abia cu ceva mai în vĕrstă de cât mine, sveltă, cu o paloare mângăietoare, cu ochi bruni, ale căror priviri mĕ încăldesc şí acum când rescolesc locul tainic al inimei mele. Mĕ iubiá. De ce? Cum? Ah! romancier de analisă ce eşti! Ţi-aşi rĕspunde cu bietul Hamlet, care ţi-e drag, întreabă luna de ce luceşte, de ce sus pe ceriu sunt stele, de ce este vieaţă omenească, nu întrebá însĕ de ce se iubeşte. Iubeşti, pentru-că iubeşti, şi ar trebuí sĕ ne prosternăm în genunchi, în faţa unei inimi care ştie sĕ iubească, ca înaintea unei arĕtări dumnedeeşti, unica care este pe pămênt.

Îl priviam cu curiositate cum vorbiá, el mĕ ghicì fără sĕ se uite la mine, şi continuà: „Eartă-mi observaţiunele astea, mĕ întorc la şirul povestirii ... Îmi întâlnisem iubita în circumstanţe cu ale căror detaiuri te cruţ. Îti voiu spune numai, că femeia asta erá măritată şi întêmplarea mĕ ferise de supliciul, de a cunoaşte pe bărbatul ei şi de a fi învitat la masa lui. Erá parisiană şi aparţineá acelei clase de burghezi cu stare, în care ocupaţiunea casnică nu consumă toată esistenţa femeilor. Că sĕ ai o ideiă de jingăşia inimei ei, îţi voiu spune, că nici odată nu încercase sĕ mĕ atragă în casa ei, şi o ideiă de patima ei, prin simplul fapt, că găsìse timpul în decurs de optspredece luni, sĕ-mi jertfiască în fie-care di un ceas, fie dimineaţa, peste di, sau seara. Ori-ce vreme ar fi fost, ori-cari ar fi putut fí greutăţile acestei absenţe dilnice, o vedeam venind la minuta anunţată, cu chipul ei luminat de iubire, cu ochii cari îmi oglindau inima la fie-care privire. Câteodată mi-se păreá palidă; 'i spuneam că e trasă la faţă, cu ochii prea mari, cu tusa care o sdrunciná; ca sĕ tac, îmi astupá gura cu mâna, pe care o simţiam arsă de friguri, şi 'mi dicea: „Te vĕd aşa de puţin şi te iubesc aşa de mult, asta-i tot rĕul meu“ ... Şi tăceam, pentru-că ştiam amêndoi, că nu puteá plecă cu mine, că aveá o mamă bĕtrână care nu mai aveá pe alt-cineva pe lume, şi care s'ar fi prăpădit. Ear' în tăcerea noastră pricepeam cât ne eram de dragi unul altuia. Nu pot lămurí prin cuvinte feliul de emoţiune deosebită, care ne copleşiá şi ne înecá pe amêndoi. Mai pe urmă ea începeá sĕ vorbiască, că sĕ nu mĕ prăvălesc în prăpaştia tristeţei prea profunde. Nu, nu-i bine sĕ iubeşti şi sĕ fii iubit astfeliu. Nu mai poţi suportá vieaţa.

Traiul acesta de fericire dumnedeească fù întrerupt prin una din acelea întêmplări fireşti, la cari trebue sĕ te aştepţi totdeauna şi totuşi nu-ţi trec prin minte nici-când. Iubita mea se recì de la un bal, s'a pus în pat, şi doctorii 'i consultară sĕ plece pentru câtva timp în părţile cu soare. Se înţelese cu bărbatul ei sĕ facă o călĕtorie prin Italia. A fost crâncenă despărţirea de trei luni, cu toate că ne luarăm diua bună cu destul curagiu; ştiam că corespondenţa noastră erá sĕ devie cu atât mai dificilă, cu cât patima noastră erá mai mare, însĕ eram aşa de siguri unul de altul! Plecăse, şi aşa cum venìse sĕ mĕ visiteze în fie-care di, găsìse mijlocul sĕ-mi scrie în fie-care di, sĕ-mi istorisească călĕtoriile din Pisa şi Genua, din Roma, pe urmă din Neapole, cu grija de a aduná din călĕtoria aceasta tot ce ar putè-o apropiá de mine şí mai mult. Nu ştiá mult din istoria artelor, de cât slabe elemente instruite în cursurile din şcoală, însĕ, pentru că sĕ-mi placă, se străduiá se vadă în fiecare oraş ceea-ce credeá că ar plăcè gustului meu de scriitoriu modern. Toate scrisorile ei aveau astfeliu farmecul impresiunii de artă, la care ideile ei mĕ asociau neîncetat, şi toate cuprindeau îmbărbătări duioase la munca mea, rugându-mĕ sĕ-i dovedesc, că avuse asupra mea influinţă fericită. — Ce dulci şi binefăcĕtoare erau aceste scrisori pentru mine! Îmi soseau dimineaţa ..... Femeia de casă 'mi aduceá posta, şi prin simplul pipăit al jurnalelor şi altor corespondenţe simţiam micul plic pătrat, al cărui jingaş parfum mĕ urmăriá diua întreagă, de oare-ce în scrupulul meu de evlavie iubitoare, purtam la mine fie-care scrisoare, pănă când alta nouă veniá sĕ înlocuiască pe cea vechiă. Urcam scările directorilor de teatre, lucram în birourile redacţiunilor, întram în cafenele cu colegii mei, ce-mi păsá mie de necăzurile lor, de epigramele şi discuţiunile reutăcioase, de jidăririle concurenţei? Scrisoarea erá cu mine, şi aveam scumpul meu secret ascuns ....

(Va urmá.)

Străinătate.

Situațiunea politică în Bulgaria. (Sofia, 9 Octobre.) În cercuri politice iniciate se vorbeşte, că procsima sobranie va aduce multe suprinderi pentru lumea din afară. Îndată după deschiderea sobraniei se va face propunere pentru trimiterea unei noue deputațiuni la Petersburg. Până atunci prințul Boriș va fi trecut deja la ortodoxie în butul opunerei principesei.

Trecerea prințului a devenit isvor de continue neînțelegeri și certe în familia Coburg. Mai ales e mare animositatea între principele și nevastă-sa. Principele pretinde cu toată hotărîrea trecerea prințului, ear' principesa nu «vrea nici sĕ audă de aşa ceva. — Până la întrunirea sobraniei se va alege deci, că cine e mai tare. Principele cu resoanele politice, ori principesa cu sentimentele religioase?

Francezii în Madagascar. (Londra, 9 Octobre.) Agenția-Reuter raportează din Port-Louis cu datul de eri, că stafetele reginei din Madagascar sosite în 30 Septembre la Vatomandri au dus vestea, că francezii au ocupat în 27 Septembre capitala Tananariva. Ministrii și curtea regală s'au refugiat în Ammostra și Betsileos. — În 3 Octobre francezii au bombardat oraşul Tarafatro, ear' în 4 l'au atacat cu asalt.

Evenimentele din Constantinopol. (Constantinopol, 9 Octobre.) Despre evenimentele dilelor trecute se raportează din isvor sigur următoarele: În cele trei dile după evenimentele petrecute în 30 Septembre s'au întêmplat între poporațiunea armeană și cea mohamedană ciocniri mai mult sau mai puțin sângeroase, în urma cărora și-au perdut vieața preste 200 de inși. Cele mai multe iertfe au cădut în cuartierul Kassim-pașa, la golful Cornului de aur și în restaurantul Ciucur-Cesmehan din Stambul. Mulți și-au perdut vieața în cuartierul Maczedon-cadir, unde între alții a fost ucisă și o femeie îngrecată, apoi la poarta-Kum, în suburbiul Besictas, în strada Galata și în Scutari. — Medicii europeni au visitat ranele mai multor omoriți și au constatat, că acelea provin din lovituri de ciomaguri, petri, cuțite, securi, și numai în puține casuri din arme de pușcat. *Mulți au fost omoriți prin sugrumare.*

De altcum la măceluri a dat ansă nu numai fanatismul și agitările, ci și nemul'țumirea ce de un timp încoace domnește în diferitele clase sociale ale poporațiunei turce, apoi rivalitatea personală, invidia, ostilități locale, cum și instinctul religionar și patimile selbatece ale vulgului.

(Londra, 9 Octobre.) Raportul din Constantinopol al lui *Daily Chronicle* spune, că terorismul încă tot mai dăinueşte. Pe ceauşul patriarchului armean, vulgul de stradă l'a ucis în apropierea residenței; în locuința fostului mare-vizir Djevad pașa, pe un servitoriu armean l'a tocat în cap o servitoare mohamedană. — Armenii refugiați în biserice nu voiesc sĕ-și părăsiască asilurile, până-ce nu vor obține de la consulate asigurări, că nu li-se va întêmplă nici o neplăcere.

Inasprirea legei de întruniri. (Berlin, 9 Octobre.) Ministeriul imperial a ținut eri sub presidența cancelarului *Hohenlohe* o lungă conferență. E generală părerea, că objectul consutărilor a fost cestiunea înăsprirei legei de întruniri.

De la procesul lui „Narodnie Noviny".

— *Vorbirea dlui Dr. St. Pop.* —

(Continuare.)

Apoi On. Dni jurați, și Dv. diceți: „trebue sĕ maghiarizăm", și dacă, noi față cu aceasta spunem adevĕrul, atunci mințim și calumniăm maghiarimea? On. D. Jurați! Și în parlament nu odată s'a audit admoniare la aceea, că în maghiarisare de multe-ori trec nu numai peste marginea permisă, ci și peste cea justă. Articolul critică situațiunea Sașilor. E adevĕrat! Dar' nu tot-odată adevĕrat, că sașii cu ocasiunea pactului au primit favoruri cu vătĕmarea drepturilor celorlalți cetățeni! Așa cred, că esprimarea acestui fapt nu vine în conflict cu codul penal. Vĕ va fi cunoscut și aceea, că atunci, când s'a făcut pactul, au rehabilitat în postul lor pe o sută de învĕțători sași suspendați din causa necunoștinței limbei maghiare. Poate nu convine acusei o constatare, care se refere la renegați! Ce ironist, n'ar trebui sĕ spun alta, de cât aceea, că codul penal maghiar n'a făcut până acum — slavă Dlui — paragrafi pentru apĕrarea renegaților!

Chiar dacă i-ar vătĕmă deci articolul, contra autorului din causa aceasta nu s'ar putĕ ridică acusă. Cunosc mulți bărbați harnici maghiari, cari mai bine stimează pe acel om, care, alipindu-se de limba sa, de naționalitatea sa, ca atare își iubește patria, de cât pe acela, care se lapĕdă de limba și naționalitatea sa. Deoare-ce acel care face aceasta, dându-i-se ocasiunea, va fi gata a-și renegă și naționalitatea.

Mulțumesc dlui procuror, că recunoaște despre poporul slovac, cât este de cinstit, sirguincios și că părtaș este în bine și rĕu cu ceilalți locuitori ai țerii.

Onorată curte cu jurați! Întreb acum eu și vĕ rog sĕ marturisim sincer, dacă guvernele maghiare au fost într'adevĕr sincere față cu poporul slovac? Datu-i-au oare cel puțin atâta, cât le este asigurat lor prin legi esistente? Relativ la aceasta ne stă la dispoziție o foarte tristă statistică oficioasă. În Ungaria nordică, în 13 comitate sunt 2,400.000 locuitori, dintrĕ cari 63% sunt slovaci. Legea despre egala îndreptățire, §§-ii 17 și 18 din articolul XLIV: 1868 dispune, că unde naționalitățile locuesc în masse așa de mari, acolo trebuesc întemeiate școale medii pentru ei și a-i educă în limba lor maternă până la cualificările academice, și ce vedem? Aceea că pe acest teritoriu vast nu este măcar o singură școală medie slovacă și nici într'o singură școală medie din acel teritoriu nu se propune ca object de învĕțământ obligător limba slovacă; și dacă scriitoriul articolului are „temeritatea" sĕ o spună aceasta lumei mari, atunci a vătĕmat onoarea și cinstea maghiarilor, atunci a agitat contra maghiarismului!

Nu maghiarismul este atăcat aici, ci guvernul, despre care un politician maghiar a spus, că nu esecută nici 20% din legile referitoare la naționalități. Eu cred că pentru aceea, că cineva se plânge pentru neesecutarea legilor, nu poate fi pedepsit. Dar' DV. ca judecători sĕ îndrumați guvernul prin judecata DV. independentă sĕ esecute legile și sĕ îndestulească naționalitățile în loc sĕ vĕ citeze aici. Cu aceea, că veți condamnă pe dl *Ziak*, încă nu veți curmă calea mișcărilor naționale.

După cum am arĕtat mai înainte, nici un singur pasagiu nu are alusiuni vătĕmătoare pentru rasa maghiară. Aceea, că articolul condamnă guvernul, aceea că înfierează o clasă a proprietarilor sau mai bine dis a celor lipsiți de proprietate, încă nici de cum nu formează agitare contra *naționalității maghiare.* Pentru a face aceasta este de lipsă, ca cineva sĕ afirme atari fapte neadevĕrate, cari sunt capabile sĕ stîrniască ură și sĕ o propage. Ca jurist nu voiu sĕ mĕ estind și sĕ mĕ las cuprins de aventuri poetice cum făcuse dl procuror, ci vreau sĕ remân objectiv și la object. DV. Dlor jurați nu veți putĕ găsi în articolul incriminat nici un delict și în special nu veți putĕ află delictul circumscris în §-ul 172 al codului penal; ear' prin condamnarea acusatului în ciuda acestei împregiurări nu veți restabili nici de cât conțelegerea și pacea, pe care cu toții o dorim. Vĕ rog sĕ considerați, că în fața DVoastre nu un adjunct advocațial, ci o întrebare stă, care resolvată așa de grabă nu poate fi. Dacă veți pronunță verdict negativ, atunci poate veți face, ca puterea de stat sĕ înceapă a gândi mai serios.

Dacă dl procuror crede că articolul conține vătĕmarea guvernului, sĕ vină cu aceea, și atunci acusatului i-se va da prilegiu sĕ argumenteze adevĕrul afirmărilor sale.

Repet dlor jurați, că după verdictul sincer și bărbătesc al DV. guvernul va lucră sau cel puțin ne va cruță cu citarea DV. pentru lucruri neînsemnate și nevinovate cu desĕvêrșire, și se va ocupă mai vêrtos cu sanarea radicală și cuminte a relelor."

Corespondență.

Toracul-mic, 8 Octobre n.

(Alegĕtori despoiați de dreptul lor.)

Onorată Redacțiune!

Lista alegĕtorilor pentru deputați dietali a fost espusă în comuna noastră spre vedere publică din 5—25 Iuliu a. c. st. n.

În 13 Iuliu m'am dus s'o vĕd, și mi-a fost mare mirarea observând că din lista anului trecut — nu mai puțini — de cât 70, dic, șeaptedeci de alegĕtori ai comunei pe nedreptul s'au lăsat afară din partea esmisilor comitatensi.

Cercetând cu deamenuntul fie-care cas, în B. tabela, am aflat că toți cei lăsați afară din listă n'au avut nici un cruceriu restanță de dare de pe anul trecut.

Atunci punêndu-mĕ în conțelegere cu preotul V. Petrovici și cu economul Cira Petru am făcut numai de cât reclam contra acelei nedreptăți, și acest nefericit reclam l'am adresat prin vicecomitele, comisiunei centrale, predându-l mai întâiu primăriei comunale din loc.

Comisiunea centrală luându-l la desbatere a adus asupra reclamului nostru următoriul *decis:*

Torontálvármegye központi választmányának 1894. évi szeptember hó 4-én s folytatva 5-én N.-Becskereken tartott ülésének jegyzőkönyvi kivonata.

18 kpv./237 1895.

Domscha Vazul, Petrovics Vince és Petru Tyira kistoráki lakosoknak a vmegye alispánjához intézett kérelme aziránt, hogy több kistoráki lakos által törvényes időben benyujtott észrevételeket figyelembe venni és a választók névjegyzékét azok szerint kiigazitani sziveskedjék.

Határozat:

Domscha Vazul és társai kérelmükkel elutasittatnak, mert kérelmük érdemében nem a vármegye alispánja, hanem a központi választmány határoz, tehát az 1874. évi XXXIII. t.-cz. 46. §-át figyelmen kivül hagyták.

Miről nevezettek a központi járás főbirája utján értesittetnek.

Kmf.

Kiadta:

Rigo István, m. tb. főjegyző.

Va sĕ dică ne-au respins din motiv, *că l'am trimis comisiunei centrale prin adresa vicecomitelui!!!*

Eu am fost și sunt luat în listă, dar' am aflat de bine a reclamă în favorul celor 70 despoiați de dreptul lor de alegere. Acestea încă și-au înaintat separat fie-care reclamul sĕu, și fie-care a fost respins din motiv, că și-l'a dat prea târdiu, adecă după 15 Iuliu. (Notariul comunal însĕ li-a publicat că au drept de reclam până în 25.)

O astfeliu de hotărîre adusă din partea comisiunei centrale a comitatului nostru, pe asemenea motive, merită a o publică fără comentar din parte-mi.

V. Domșa,
preot.

Călĕtoria profesorului Weigand.

În Oravița.

Lunia trecută, 18 (30) Septembre a c. a sosit întemeietoriul Seminariului român din Lipsca, dl. Dr. G. Weigand în Oravița cu trenul de către Anina. Spre întîmpinare la gară în frunte cu protopopii de ambele confesiuni a fost o parte mare a inteligenții, de unde a fost însoțit până la cuartirul special pentru dînsul arangiat în hotelul „La coroană". S'a ales acest loc pentru comoditate, ca întru lucrarea lui sĕ nu aibă nici o conturbare. Toată după amiadia s'a ocupat cu cercetări limbistice la poporul de aici numit „*bufeni*", ear' seara a fost o convenire românească în onoarea ilustrului profesor, la care convenire a participat toată inteligența locală și mulți Români din apropierea Oravițeĭ. Au fost în tot circa 70 persoane. — Însĕ nici această convenire nu a decurs fără incidente neplăcute. Nu Românii presenți le-au causat, ci slugile ideii ... Comitetul arangiator a stabilit pentru musică programul pieselor ce erau sĕ se esecute în decursul petrecerii. Între acestea se află și „Doina lui Lucaciu" Această piesă a scos din fire pe nemernicii „ideii", în cât demandând unui polițist, acesta a avut curagiul de a o șterge din program. Numai prin întrevenirea unui distins membru a fost posibil, ca presenții sĕ audă această doină melodioasă și frumoasă.

Marți, spre continuarea studiilor, însoțit de dl protopop tractual și alți Oravițeni a cercetat frumoasa comună „Ciclova-montană" locuită asemenea de „bufeni".

Primirea a fost deamnă de renumele „*Ciclovei*". Conducĕtorii însoțiți de corul vocal au eșit întru întîmpinare până în marginea hotarului, unde preotul local prin o cuvêntare scurtă însĕ foarte potrivită l'a întîmpinat în numele locuitorilor, ear' după acestea a întonat corul o cântare ocasională.

De aici urmat de Cicloveni a întrat în comună, unde a scrutat limba românească până la 11 oare, când a binevoit a primi invitarea Ciclovenilor la un dineu provisat în localitatea berăriei din loc. Observ, că și aici antistea comunală a fost representată prin capul ei, însĕ nu ca sĕ spioneze, ci ca sĕ mărească festivitatea. În decursul dineului corul a întonat mai multe piese naționale poporale, cari piese au făcut ilustrului oaspe deosebită plăcere, ne mai audindu-le până aici. A felicitat și preotul gr. or. din Ciclova-rom. prin doinele dsale. Șirul toastelor l'a deschis dl profesor pentru prosperarea limbei române, urmat fiind din partea Ciclovenilor pentru dl profesor, stimata lui doamnă, națiunea română etc.

La 12 $1/_2$ oare a părăsit Ciclova însoţit fiind de mulţi bufeni, până afară de sat. A mai cercetat în ḑiua aceea Oraviţa-română, ear' seara a fost convenire socială la „Coroană“ însĕ acum fără asistenţa poliţială.

Ciclovenii au mai donat pentru universitatea din Lipsca o evangheliă din seclul al XVII-lea. Mai observ, că şovinistii au raportat la unele foi maghiare despre petrecerea Dlui Dr. Weigand pe la noi. — Rapoartele acestea le caracterisează ura, pisma şi invidia faţă de români şi faţă de stimabilul Domn profesor, pe care îl ţin de un agent al Ligei. — Sĕ le fie de bine.

Călĕtoriul.

În Cacova.

După petrecere de două ḑile în Oraviţa, savantul profesor Dl Dr. Weigand cu gentila sa D-nă plecară Mercuri în 2 Octobre la 8 oare dimineaţa, însoţiţi de Dnii Alesandru Popovici protopresbiter gr. or. rom. şi Dr. Petru Cornean advocat, cu doamnele soţii spre Cacova. — Aici luând ştire inteliginţa română, în frunte cu preoţii şi învĕţătorii grăbi a le eşi spre întimpinare aproape de comuna Greovaţ, unde fură bineventaţi prin cuvinte alese şi pline de căldură de către învĕţătoriul Traian Lintia, la care savantul Domn profesor mulţumì adânc mişcat. După aceasta punêndu-se convoiul de trăsuri în mişcare, oaspeţii iubiţi fură conduşi în ospitala locuinţă a Doamnei Ofelia *Achimescu*, carea 'i primí cu îndatinata-i afabilitate. Inmediat după aceasta savantul Dn profesor merse însoţit de Dl protopresbiter Alesandru Popovici şi inteliginţa locală şi din jur la şcoala gr. or. rom. din loc, unde între frenetice strigări de „sĕ trăiască“ abia puteá străbate prin mulţimea adunată la tĕrgul de sĕptĕmână. — Aici i-se puserĕ la disposiţiune numai de cât câte 2—3 bărbaţi din Cacova, Ticvaniul-mare, Varadia, Chernecea, şi Comorişte, cu cari se întreţinù savantul profesor două oare şi jumĕtate, luând notiţe despre tot ce a aflat de interes relativ la dialectul limbei române din această împrejurime.

După amiaḑi la espresă învitare cercetă comunele Goruia şi Ticvaniul-mare, însoţit tot de dl protopresbiter Alesandru Popovici. În comuna Goruia se lăţeşte vestea despre sosirea savantului profesor Weigand cu iuţeala fulgerului şi se începe o mişcare neîndatinată, ear' notăreşelul unealtă, plin de invidiă pentru această ovaţiune, vĕḑênd pe Dnii T. Popovici preot, A. Popovici, învĕţătoriu, şi G. Stan comerciant pregătiţi de a eşí întru întimpinare, le ḑice: „Ce faceţi atâta păradă, că doară nu vine vre-un fŏispan“ şi caută cum de cum sĕ pună beţe 'n roată acestor manifestaţiuni. Acestia însĕ nu se lăsară ademeniţi de notariul, ci eşiră spre întimpinare tocmai până în comuna vecină Giurgiova. — Savantul profesor fù apoi însoţit şi condus între mări de „sĕ trăiască“ în locuinţa Dlui comerciant G. Stan, unde a fost bineventat de către învĕţătoriul Aureliu Popoviciu. Curênd după aceasta, notariul-gendarm, îngrijit de soartea patriei, vine într'un suflet şi se presentează ca atare; astfeliu savantul Domn profesor numai sub straşnică controlă putù cercetá unele cărţi şi scripte vechi ce se aflau în archiva bisericească, ducênd cu sine o colecţiune de numeri din prima foaiă română „Foaia de Duminecă“ din anii 1830 şi 1837.

La reîntoarcere către seară fù întimpinat de către o imensă mulţime de popor în Ticvaniul-mare şi bineventat de către învĕţătoriul G. Caiman, apoi condus în locuinţa domnului bărbăt Nicolae Braia, unde i-se făcù din partea corului vocal din loc şi o frumoasă serenadă, pentru care savantul profesor mulţumì tuturor în termini foarte calḑi prin graiu dulce românesc.

Sosit la Cacova savantul Dn profesor fù învitat dimpreună cu gentila Doamnă consoartă la cina comună dată în onoarea D-lor, la care au participat la 30 persoane din loc şi jur şi pre lângă acestia o imensă mulţime din poporul din loc ca ascultători. Înălţătoare de inimi au fost aceste momente, vĕḑênd pe acesti oaspeţi de înaltă posiţiune cum se pogoară până la straturile cele mai de jos ale poporului de rĕnd, unde prin farmecul adevĕratei culturi cucerirá inimile tuturor celor presenţi. S'au rostit cu mare însufleţire mai multe toaste, dintrĕ cari mai remarcabil al Dlui protopresbiter Alesandru Popovici şi al Dlui advocat Dr. Ion Nedelcu, în care cel dintâiu ca şeful tractului, ear' al doilea ca fiul comunei Cacova, mulţămesc savantului profesor pentru însemnatele servicii făcute naţiunei române prin stăruinţele obositoare întru scrutarea limbei române.

Însufleţirea ajunge la culme când soseşte corul vocal din loc şi între aplause nesfîrşite esecută în cor bărbatesc şi micst piese dintrĕ cele mai alese, ear' la fine la espresa dorinţă a oaspeţilor sĕrbătoriţi unele melodiĭ poporale, la audul cărora rĕmaserĕ cu totul răpiţi de frumseţa doinelor poporale. După aceasta se ridică savantul profesor şi într'o vorbire dintrĕ cele mai dulci cu întroducerea: „Românilor! de şi sunt neamţ, inima mea este română“, mulţumeşte adânc emoţionat dlui protopresbiter A. Popovici pentru bunăvoinţa arĕtată, însoţindu-l în întreg tractul sĕu, apoi corului vocal, întregei societăţi de masă şi mulţimei adunate, pentru iubirea arătată şi momentele de plăcere ce i-s'au oferit din incidentul petrecerei sale în aceasta comună, apoi la oarele 12 din noapte se retrage spre odihnă. Astfeliu a fost sĕrbătorit bărbatul, ce arată mare interes şi multă simpatie faţă de poporul şi limba română. N'a scăpat însĕ nici aici de controlă poliţienească totuşi slugile stăpânirei s'au arătat mai tolerante, căci îi puserĕ la spate un detectiv secret. Oare tot astfeliu sĕ fie petrecut şi savanţii maghiari Ováry şi Pázmándy în străinătate?

Mult au contribuit la splendida primire — carea după esprimarea savantului Dl profesor, are sĕ rĕmână pentru totdeauna o plăcută suvenire de la Cacova — afabila Doamnă Ofelia Achimescu şi Dl comerciante Toma Stanca.

Joi în 3. Octobre către 9 oare dimineaţa, oaspeţii mult iubiţi plecară către Vêrşeţ însoţiţi de Dnii Traian Lintia învĕţătoriu şi Toma Stanca comerciant. *Raportorul.*

În Bocşa-montană.

—, 8 Octobre n.

Eri firul telegrafic aduse domnilor advocaţi Ioan Budinţian şi Ioan Oprea, pre cum şi învĕţătoriului Ioan Marcu, din partea dlui advocat Spatariu din Vêrşeţ ştirea, că renumitul profesor Weigand soseste cu trenul de la 6 oare seara la Bocşa-montană.

Numai de cât s'au făcut pregătirile de lipsă pentru întimpinarea şi incortelarea savantului profesor şi a soţiei sale.

Ioan *Marcu* cu soţia sa s'a vĕḑut îndemnat a eşí întru întimpinarea distinşilor oaspeţi la graniţa cercului *Bocşa*, la gara din Jidovini, însoţindu-i îndĕrĕpt până la Bocşa, ear' soţia învĕţătoriului Marcu a presentat Doamnei Weigand un frumos buchet de flori.

La gara din Bocşa oaspeţii doriţi au fost întimpinaţi de inteliginţa română.

Dl architect A. *Diacon* i-a bineventat în limba *germană*, ear' dl protopop Mihail *Jian* în limba *română*. De faţă eră şi pretorul şi protopretorul cercual, veḑi bine „ex offo“.

De la gară distinşii oaspeţi, însoţiţi pe carete de toţi câţi li-au eşit spre întimpinare, fură petrecuţi la casa dlui protopop Maxim *Popoviciu*, unde i-s'a oferit cuartir.

Ací s'a dat o cina splendidă.

Vorbirile, se înţelege, au fost foarte animate. Illustrul dl profesor ne-a suprins prin fluivitatea limbei române.

Astăḑi, Marţi dimineaţă timpul frumos, ceriul senin. S'a întreprins o escursiune pedestră peste munţi până la comuna montanistică *Ocna de fer*. Aici au fost bine primiţi de filoromânul şi simpaticul ingineriu-conduc. al minelor de fer Dl Moritz *Przyborski*, posesor al decoraţiunei „Bene-merenti“, de învĕţătoriul Mitter şi alţi fruntaşi şi poporeni.

În decurs de 2 oare Dl Weigand a făcut studii limbistice adunând bogat material.

După un dejun ală „Furchets“ eacă deodată ne pomenirăm cu un şir de trăsuri de la *Bocşa-română*, cari au eşit înaintea noastră conduse de harnicul învĕţătoriu Dimitrie *Pruneş*, Nicolae *Spinean*, Ion *Popoviciu* preot, *Gruiescu* învĕţătoriu, Const. *Murariu* şi alţi fruntaşi.

În Bocşa-română ne-a aşteptat Dl protopop cu Dna protopopeasă, Dna Pruneş şi mulţi poporeni. La dl protopop s'a dat un prânḑ boeresc.

Dl Weigand a făcut studii cu şcolarii şi a visitat şcoalele. Re'ntors la Bocşa-montană, mâne va face escursiune peste „Tâlva Iriani“, Bărbosu, Ramna, Valeapai, apoi Furlug, şi apoi la Reşiţa.

Cronică.

Timişoara, 10 Octobre n.

O inventiune românească. Inginerul mecanic de la căile ferate române, d-l Petrescu, a inventat un aparat pentru curăţirea zăpeḑii de pe linia ferată. Aparatul constă din două elice, cari vor putè aruncá zăpada de dinaintea trenului, chiar când ar avè o înăltime de doi metri. „G. Trans.“

Palmă scumpă. Proprietariul din *Eszék*, V. *Nicolici*, merse în una din ḑilele trecute la moşia sa unde a observat, că purcariul, cu toate că bântuiá boala de vite, scoase porcii pe mirişte. Înfuriat, proprietariul aleargă spre purcariu şi îi arde o palmă, dar' în momentul următoriu îi şi cade inelul de briliante în valoare de 1500 fl. de pe deget şi dispare în pămênt. Căutatul'au, promis'a proprietariul celuia ce'l va aflá 1000 floreni, dar' toate înzadar. Scumpă palmă. Ei, palma ca palmă, dar' inelul ca'n palmă.

Floricele. În primarticolul unei foi româneşti întâlnim următoarele floricele de stil: „geniu povĕţuitoriu pentru alţii şi *prost* pentru sine“, „aceşti *poltroni*“, „*poltron golan* şi semidoct“, „vanitatea unor taefugă“, „nişte cote goale“, „poltron flămênd“, „esplicaţiune *miserabilă*“, „politica lor *miserabilă*“ etc. . . . . Sĕ nu credeţi, iubiţi cetitori, că foaia din cestiune e vr'o fiţuică de partid din România? Este foaie de dincoace de carpaţi, şi organul unei biserice româneşti. — Noi credem sĕ facem atenţi pe acesti „confraţi“, că acesta nu-i limbagiul presei cinstite. Nu vedeţi, că ajungeţi în acelaşi curent, pre care vreţi sĕ-l combateţi şi sĕ-l duceţi la lege . . .?

O sută de oameni înecaţi. Lângă un sat din Rusia numit Ozery, s'a cufundat o plută în rîul *Oca*. Pe plută se aflau 100 de persoane, cari s'au înecat cu toţii.

Monarchul la Cluşiu. Comisiunea însărcinată cu arangiarea festivităţilor de primire a monarchului şi-a încheiat mai ḑilele trecute socotelile. Oraşul a avut 7373 fl. 70 cr. spese, E *de tot interesant*, că fieşte-care oară ce a petrecut-o monarchul la Cluşiu, a uşurat cassada oraşului cu câte 1000 — ḑí o miie de floreni v. a.

Earăşi Laibach. Eri noapte earăşi au fost simţite cutremure de pămênt la Laibach. Prima sguduitură s'a întêmplat la 12 oare 7 minute şi a fost urmată de o mare bubuitură suterană. Peste noapte până dimineaţa au fost simţite mai multe cutremure dar' mai slabe.

Testamentul lui Jay Gould. Nu de mult murise în America archimilionariul Jay *Gould*. Alaltăeri i-s'a deschis testamentul din partea autorităţilor. Lăsămêntul lui Gould, numit şi „regele argintului“ se urcă la „*bagatela*“ sumă de 350,000.000 mărci. Colosala avere o moşteneşte unica fiică a lui *Gould*, o coconiţă pe cât de frumoasă, pe atât de escentrică. Coconiţa adecă declarase, că nici când călugăriţă nu s'ar face, dar' — nici nu se va mărită nici odată.

O crimă. „*Timpul*“ primeşte din Brăila următoarele interesante amĕnunte asupra unei crime sĕvĕrşite în chiciul de lângă comuna *Islaz*:

Nişte păzitori de vite de la o colibă de pe malul Dunărei au găsit în dimineaţa ḑilei de 17 Septembre în chiciul de lângă comuna Islaz cadavrul unui individ necunoscut, avênd mai multe lovituri de cuţit în coasta stângă, în dreptul inimei. Lângă cadavru se aflá un cuţit mare de bucătărie.

Sesizându-se inmediat parchetul de Brăila, un procuror a mers la faţa locului şi a ordonat trimiterea cadavrului la spitalul din Brăila, ear' comisariul de siguranţă de pe lângă poliţia brăileană a fost însărcinat cu stabilirea identităţei individului asasinat şi cu urmărirea şi descoperirea autorilor crimei.

Din cercetările făcute s'a constatat, că cadavrul este al muncitorului Chirioglu *Ismail Memet*, ḑis şi *Hogea*, din Brăila, ear' autorii asasinatului individiĭ *Ismail Ibrahim*, Abdulah *Memet* şi Memet *Eurim* muncitori şí ei.

Asasinii au fost prinşi la *Galaţi* tocmai în momentul când erau gata sĕ se îmbarce pe o corabie încărcată cu cherestea cu destinaţiune pentru Constantinopol.

Literatură, artă şi ştiinţă.

Anunţăm că în primele ḑile ale lunei Octobre a. c. va apărè la institutul de editură Ralian şi Ignat Samitca, Craiova: **Privelişti din vieaţă** de cunoscutul scriitoriu *Traian Demetrescu*.

Volunul va fi de peste trei sute pagine, tipărit elegant şi va cuprinde şí portretul autorului după cea mai recentă fotografie.

Învitare de abonament

la

DREPTATEA

Cu diua de 30 Septembre a. c. stilul nostru, espiră abonamentele pe al III cuartal şi cele făcute pe luna Septembre.

Rugăm şi învităm pe dnii abonaţi sĕ grăbiască cu renoirea abonamentelor, ca astfeliu sĕ remânem în curent cu espediţia foii.

Abonamentele se fac mai uşor prin mandate postale.

PREŢUL:

pe $^{1}/_{4}$ de an fl. 2.50

pe 1 lună 85 cr.

Rugăm a se scrie curat şi legibil numele abonentului, locuinţa şi posta ultimă, eventual sĕ se lipească pe mandatul postal adresa tipărită sub carea li-se trimite „Dreptatea.“

Cu stimă

Administraţia foii „Dreptatea.“

Bursa de Budapesta din 8 Octombre 1895.

Datoria de stat:

Renta de aur ung. 100, 500, 1000 (sc. de d.)	5%	123.50
„ „ „ „ 10.000 . . . . „	4%	—.—
„ „ coroane ung. . . . . . „	4%	99.50
Obl. căilor fer. orient. 1876 . . . „	5%	126.75
„ „ „ de stat, 1889, aur. „	$4^{1}/_{2}$	129.—
„ „ „ „ „ „ arg. „	$4^{1}/_{2}$	101.75
Obl. cu premii ung., din 1870, 100 fl. buc. . .		140.50
„ „ „ „ „ „ 50 „ . . .		140.—
Obl. de desdaun. regal., am., ung. (sc. de d.)	$4^{1}/_{2}$%	100.75
„ „ „ „ croate . . „	$4^{1}/_{2}$%	102.50
Bonuri rur. ung. . . . . „	4%	96.25
„ „ croate . . . . . . „	4%	97.—
Obl. regul. Tisei (Seghedin)	4%	143.75
„ hipot. croate, 100	5%	—.—
Asemnatele cas. de stat. 6 luni 100		—.—
Datoria de stat. com., hărtiă, Mai-Oct. . .	$4^{2}/_{10}$	98.75
„ „ „ „ „ Febr.-Aug.	$4^{2}/_{10}$%	98.75
„ „ „ „ arg. Jan.-Jul. . .	$4^{2}/_{10}$%	98.50
„ „ „ „ „ Apr.-Nov. . .	$4^{2}/_{10}$%	98.50
Renta de aur austr. (sc. de d)	4%	122.50
„ în coroane		98.50
Datoria de stat austr. 1854. 250 fl.	4%	149.—
„ „ „ „ 1860. 500 „	5%	147.50
„ „ „ „ 1860. 100 „	5%	158.25
„ „ „ „ 1864. 100 „		198.—
„ „ „ „ 1864. 50 „		198.—
Obl. oraş. Budapesta 1890	$4^{1}/_{2}$%	100.15

Sorţuri private.

Imprumutul oraş. Viena din 1874, 100 . . .	174.50
Sorţuri din Buda 40	60.—
„ „ „ (st. austr.) 40	61.—
Sorţuri reun. „Jó-sziv“ 2	3.30
„ „ „ (st. austr.) 5	3.50
„ crucea roşie 5	12.—
„ „ „ (st. austr.)	12.50
Obligaţiunile basilicei 5	9.75
„ „ (st. austr.)	10.25
„ crucea roşie italian. 25 lire . .	12.75
„ „ „ „ (st. austr.) .	13.—
Instit. de cred. austr. 100	198.—
Crucea roşie austr. 10	19.—
Sorţi Pálffy 40	59.20

Scrisuri fonciare.

„Albina“, inst. de econ 5%	100.76
Banca civ. de credit Arad 5% 40 ani	101.—
„ „ „ „ „ 5%	101.—
„ „ „ „ „ $5^{1}/_{2}$%	100.50
„ de credit ardeleană 5%	101.—
„ „ „ „ $4^{1}/_{2}$% 40 ani . . .	99.—
„ „ „ „ $4^{1}/_{2}$% 50 ani . . .	98.50
„ credit fonc. din Sibiiu 5%	102.25
„ „ „ „ „ $5^{1}/_{2}$%	—.—
„ „ „ „ „ 6%	—.—
„ „ „ „ „ $4^{1}/_{2}$% em. VI. .	100.50
„ gen. din Sibiiu 110 5% 31.3 ani . . .	—.—
„ „ „ „ 106 5% 40 ani	—.—
„ „ „ „ III emis 5%	102.25
„ „ „ „ IV emis. $4^{1}/_{2}$% . . .	100.50
„ I. de credit din Timişoara 5% . .	102.—
„ I. „ „ „ „ $4^{1}/_{2}$% . .	99.50
Imprumut. băncii ung. hipotec. 4%	128.50
Obl. c. fr. bulg. 6%	122.—
„ cu prem. serb. 100 fr. 3%	40.—
„ „ „ „ „ „ (stamp. austr.) 3%	40.75
„ soc. p. reg. Temeş-Bega 5%	140.—

Monede.

Galbenul ces. şi reg. tesc.	5.95
„ „ „ „ verig.	5.93
„ austr.-ung. de 8 fl.	9.92
„ de 20 franci	9.93
20 marce	12.25
Lira de aur turcească	—.—
Argintul austr. şi ung.	—.—
100 marce germ. în papir	61.25
„ „ „ de bancă pr. 31 Iuniu . .	—.—

Bance.

Banca anglo-austriacă 120	170.—
„ pe acţii Budapestană 100	129.50
„ „ „ a capitalei I emis. 100	98.—
„Hermes“ intreprind. de bani 200	—.—
Banca de credit fiumană 80	126.50
„ „ „ gen. ung. 200	—.—
„ „ „ „ „ din 15 Iuliu . . .	435.75
„ „ „ pe acţii Budast. 50	55.—
„ „ „ austriacă 160	—.—
„ „ „ „ din 4 Iuliu	351.50
„ industrială I ung. 150	197.—
„ „ şi comerc. ung. 100	—.—
„ „ „ „ „ din 15 Iuliu	112.50
„ croat-slavon. 100	—.—
„ de credit ung. 200	116.—
„ „ „ „ vechiă 100	—.—
„ „ „ „ II emis. 15 Iuliu . . .	241.25
„ comercială ung. pestană 500	1132.—
„ com. şi industr. bpestană 100 . . .	—.—
„ de credit fonciar centrală 500	590.—
„ croată de escompt 200	—.—
„ de escompt şi zarafiă ung. 400 K. . .	—.—
„ „ „ „ „ 15 Iuliu . . .	259.—
„ austro-ungară 600	1000.—
„ „Unio“ 200	—.—

Licitaţiune minuendă.

Pe basa încuviinţării Venerabilului Consistoriu diecesan ddto 23 Iuniu a. c. Nr. 1248/1895 se escrie licitaţiune minuendă pentru edificarea de nou a »salei de învĕţământ« la şcoala din comuna Berini.

Preţul de esclamarea la edificarea salei de învĕţământ e 2004 fl.

Licitaţiunea se va ţinĕ în 13/1 Octobre a. c. în edificiul şcoalei vechi eventual în cancelăria oficiului parochial din Berini.

Reflectanţii vor avĕ a depune la începutul licitaţiunei vadiul de câte 10% în bani gata sau hârtii de valoare.

Planul şi specificaţiunea de spese şi mĕsuri se pot vedĕ ori când la oficiul parochial gr. or. rom. din Berini.

Se vor admite ca licitanţi numai oameni probaţi, de omenie şi esperţi.

Berini, 5 Octobre 1885.

2—3 **Comitetul parochial.**

Avis!

Doi sodali (calfe) pentru prăvăliă de mode, buni vĕndĕtori, află la moment primire la

Schuster Sandor

în **Deva.**

Lângă ofert sĕ se alăture o poşă.

Intreprinderea de călĕtoriă şi de întreţinere la milenium

arangiată din partea biroului de bilete din oraş al căilor ferate de stat,

pe seama cercetărilor esposiţiunei milenare din 1896

(sub protectoratul deosebit al înaltului guvern şi al superiorităţilor linielor ferate ces. reg. de stat)

în **BUDAPESTA** direcţiunea centrală: hotel Hungaria strada Maria Valeria.

Avem onoare a aduce la prea stimata cunoştinţă a prea dis. public cum-că am primit asupra noastră intrevenirea conducătoare a susnumitei intreprinderi pentru comitatele **Timiş, Caraş-Severin, Torontal, Baci-Bodrog, Baranya, Bichiş, Borşod, Cenad, Ciongrad** şi **Heveş.**

Agenturile organisate de noi în susnumitele comitate sunt autorisate a face cunoscute programele despre favorurile ce se vor oferi din partea susnumitei intreprinderi, a dá toate deslusirile şi a încheia învoeli.

Cu profundă stimă

Hönich M. şi consocii şi Wechsler,

Timişoara, cetate.

107 1—20

S'a tipărit în tipografia Heinrich Uhrmann în Timişoara.